

Pohjois-Savon yleisurheiluseurojen nykytila

Seuratoiminnan nykytilan analyysiraportti

Pohjois-Savon yleisurheilu ry.

Sisällys

Johdanto.....	1
Aineiston kerääminen ja nykytilan kartoittaminen	2
PSY:n seurakysely 2021.....	2
Seuratapaamiset	3
Seurojen kontaktointi	3
Tulokset.....	4
Seurakyselyn tulokset	4
Perustiedot.....	4
Seuran toiminta.....	5
Seuran toimintaa mahdollistavat resurssit: ihmiset seurassa	6
Seuran toimintaa mahdollistavat resurssit: tilat ja olosuhteet	7
Seuran toimintaa mahdollistavat resurssit: asiantuntemus.....	8
Seuran toimintaa mahdollistavat resurssit: talous	10
Yhteistyö.....	11
Toiminnan haasteet ja tulevaisuuden näkymät.....	13
Seuratapaamisissa kerätty materiaali.....	15
Johtopäätökset ja toimenpidesuositukset.....	19
Toimenpidesuositukset	22
Lähteet	23

Johdanto

Pohjois-Savon yleisurheilun (PSY) seuratoiminnan nykytila-analyysi toteutettiin PSY:n seuratoiminnan nykytilaprojektin yhteydessä. Projektin tavoitteiksi asetettiin Pohjois-Savon alueen yleisurheiluseurojen nykytilan kartoittaminen, alueen seurojen avun tarpeen tunnistaminen sekä seuratoiminnan aktivoiminen ja toiminnan tuen kohdistaminen alueen seuroille (PSY 2021). Tämän raportin alussa kuvataan kartoitustyön tehdyt toimenpiteet, sen jälkeen kuvataan kartoituksessa saatu materiaali ja niiden tulokset, ja lopuksi esitetään johtopäätökset sekä toimenpidesuositukset piirin hallitukselle tulevaisuutta ajatellen.

Nykytilan kartoitus toteutettiin huhtikuun ja kesäkuun 2021 välisenä aikana. Seuroille laadittiin kysely, joka lähetettiin seuroille huhtikuussa, ja vastauksia kerättiin toukokuun loppuun saakka. Kyselystä saatua dataa hyödynnettiin seuratapaamisten tukena, sekä seurojen tuen tarpeiden kartoittamisessa. Kyselyn perusteella valikoitiin seuroja tapaamisiin, ja tapaamisissa myös syvennettiin tietoisuutta kyseisten seurojen nykytilanteesta. Kysely pohjautui Kosken & Mäenpään (2018) tekemään pitkän linjan seuratutkimukseen, jonka tuottamaa tietoa hyödynnettiin myös vertailuaineistona nykytilan analyysissä.

Aineiston kerääminen ja nykytilan kartoittaminen

Tässä luvussa kuvataan ne aineistot ja menetelmät, joita käytettiin PSY:n seuratoiminnan nykytilan kartoittamisessa.

PSY:n seurakysely 2021

Seurakyselyn lähtökohtana toimi seuratoiminnan mahdollistavat ydintoiminnot ja -edellytykset, joita ovat tässä tapauksessa Koskea & Mäenpäättä (2018) mukailten ihmiset seurassa, tilat ja olosuhteet, asiantuntemus, sekä taloudelliset ja henkilöresurssit. Kysely muodostui 27 kysymyksestä ja edellä mainittujen osa-alueiden lisäksi kysyttiin seuran perustietoja, seuran toimintaa, yhteistyötä, toiminnan haasteita, tulevaisuuden näkymiä sekä koronapandemian vaikutuksia seuran toimintaan. Kyselyn avulla kartoitettiin myös seurojen halukkuutta osallistua seuratapaamisiin. Kysely sisälsi määrällisiä kysymyksiä, asiantuntemusta koskien 3-portaisia kysymyksiä, sekä avoimia kysymyksiä, jotka täydensivät määrällistä dataa. Kyselyn runko on esitetty liitteessä 1.

Seurakysely toteutettiin sähköisellä ja nykyaikaisella Webropol-kyselyalustalla. Ennen kyselyn jakamista kaikille seuroille, kyselylomake testattiin kahdella seuralla virheiden korjaamiseksi. Kysely jaettiin 9.4.2021 sekä PSY:n nettisivuilla, että sähköpostitse PSY:n jäsenseurojen yhteyshenkilöille sen hetkisen yhteystietorekisterin mukaan. Kyselyn mukana jaettiin tiedote seuroille PSY:n nykytilaprojektista, sekä saatekirje kyselyyn vastausohjeineen (liite 2). Kyselyn vastausaika oli alun perin määritetty 18.4.2021 asti, mutta vastausten keräämistä päätettiin jatkaa 31.5.2021 asti.

Kyselyyn jaettiin yhteystietojen perusteella 27 seuran yhteyshenkilöille, ja siihen saatiin yhteensä 14 vastausta. Kyselyn toteuttamisen aikana yksi 27 seurasta päätti erota piiristä, joten jäljelle jäi 26 seuraa. Näin ollen vastausprosentiksi muodostui 53,8.

Seuratapaamiset

Seuratapaamisia sovittiin lähtökohtaisesti seurojen omasta halukkuudesta. Seuratapaamiset toteutettiin pääsääntöisesti toukokuun aikana, jolloin tapaamisilla olisi jo kesän toimintaa aktivoivaa vaikutusta. Tapaamisia pidettiin viisi kappaletta, joista yksi oli kahden seuran yhteinen tapaaminen.

Seuratapaamisissa keskusteltiin muun muassa seurojen järjestämästä yleisurheilutoiminnasta, toiminnan haasteista ja hyväksi koetuista käytänteistä seurassa. Seuratapaamisten seuralähtöisyyden varmistamiseksi asiasisältöä rakennettiin seurakyselyn vastausten pohjalta. Tapaamisiin sai osallistua useampi henkilö seurojen yleisurheilutoimijoista, ja tapaamisissa pyrittiin etenemään monologin sijaan keskustellen. Seuratapaamisista saadulla lisämateriaalilla pystytään syventämään ymmärrystä kyseisten seurojen tilasta, toiminnan haasteista sekä tuen tarpeista. Seuratapaamisilla pystyttiin myös kartoittamaan seurojen koulutustarpeita.

Seuroille, jotka tavoitettiin kyselyn avulla, mutta eivät halunneet seurataapaamista, lähetettiin sähköpostitse koonti heidän vastauksistaan sekä nostot tärkeimmistä kyselyn esille nostamista asioista.

Seurojen kontaktointi

Ne seurak, joita ei tavoitettu kyselyn avulla, yritettiin tavoittaa puhelimitse ja sähköpostitse. Seurojen kontaktointia priorisoitiin siten, että erityisesti vähäisellä yleisurheilutoiminnalla olevia ”nukkuvia” seuroja pyrittäisiin tavoittamaan.

Tulokset

Tässä luvussa kuvataan ensiksi seurakyselyn tuloksia, ja sen jälkeen seuratapaamisissa tehtyjä havaintoja PSY:n seuratoiminnan nykytilasta. Vertailuaineistona kyselyn tulosten tulkinnassa hyödynnetään Kosken & Mäenpään (2016) pitkän linjan seuratu tutkimusta, jonka tulokset kuvaavat suomalaista liikunta- ja urheiluseurakenttää yleisellä tasolla. Vertailun avulla saadaan muodostettua käsitystä siitä, miten PSY:n jäsen seurat sijoittuvat yleisesti suomalaiseen liikunta- ja urheiluseurojen kenttään.

Seurakyselyn tulokset

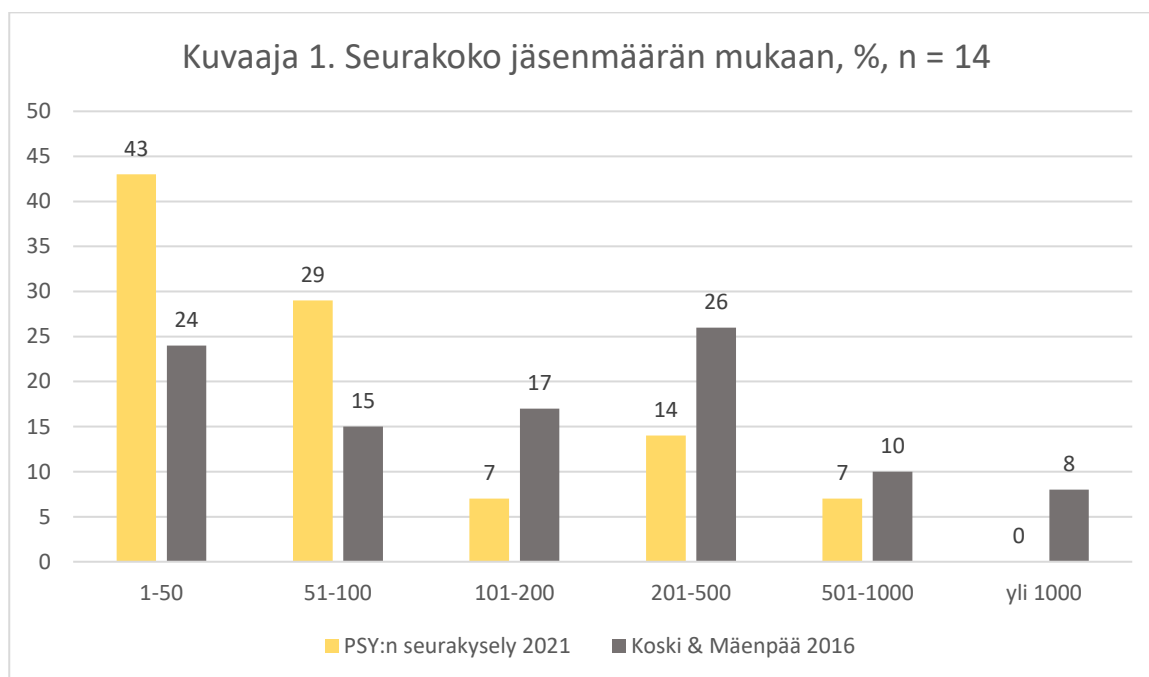
Perustiedot

Kyselyyn vastanneista seuroista 10 (71,4 %) on yleisseuroja, joissa on useampi lajijaosto, ja 4 (28,6 %) yleisurheilutoimintaan erikoistuneita seuroja. Kosken & Mäenpään (2018, 42) aineistossa vuonna 2016 suomalaisista liikunta- ja urheiluseuroista liki 70 % on yhteen lajiin erikoistuneita seuroja, ja loput useampaa kuin yhden lajin toimintaa harjoittavia seuroja. Vastaajan asemaa seurassa kysyttiin kyselyn tulosten luotettavuuden vahvistamiseksi, koska seurojen tai jaostojen ydinhenkilöt ovat yleensä parhaiten perillä seuran tai jaoston kokonaistilanteesta. Kyselyyn vastasi 0 toiminnanjohtajaa, 3 seuran hallituksen puheenjohtajaa tai varapuheenjohtajaa, 8 yleisurheilujaoston puheenjohtajaa tai vastuuhenkilöä, sekä 3 muuta toimihenkilöä tai vapaaehtoistoimijaa. Näin ollen enemmistö vastaajista (78,6 %) on ollut seuratoiminnan ydinhenkilöitä, mikä lisää kyselyn tulosten luotettavuutta.

PSY:n seurakyselyyn vastanneilla seuroilla on yhteensä 2036 jäsentä, sekä arvioidusti yhteensä 976 harrastajaa. Jäsenmäärä seuraa kohti on 145 jäsentä, ja jäsenmäärän mediaani eli keskiluku on 74 jäsentä. Yhtä seuraa kohti harrastajia on arviolta 75, ja arvioidun harrastajamäärän mediaani on 50. Kosken & Mäenpään (2018, 48) aineistossa vuonna 2016 seurojen jäsenmäärän keskiarvo oli 358,9 jäsentä, ja mediaani 165 jäsentä. Keskiarvo- ja mediaanilukuja tarkastelemalla voidaan todeta, että

yleiseen kansalliseen tasoon verrattuna PSY:n jäsen seurat ovat enimmäkseen pienikokoisia liikunta- ja urheiluseuroja.

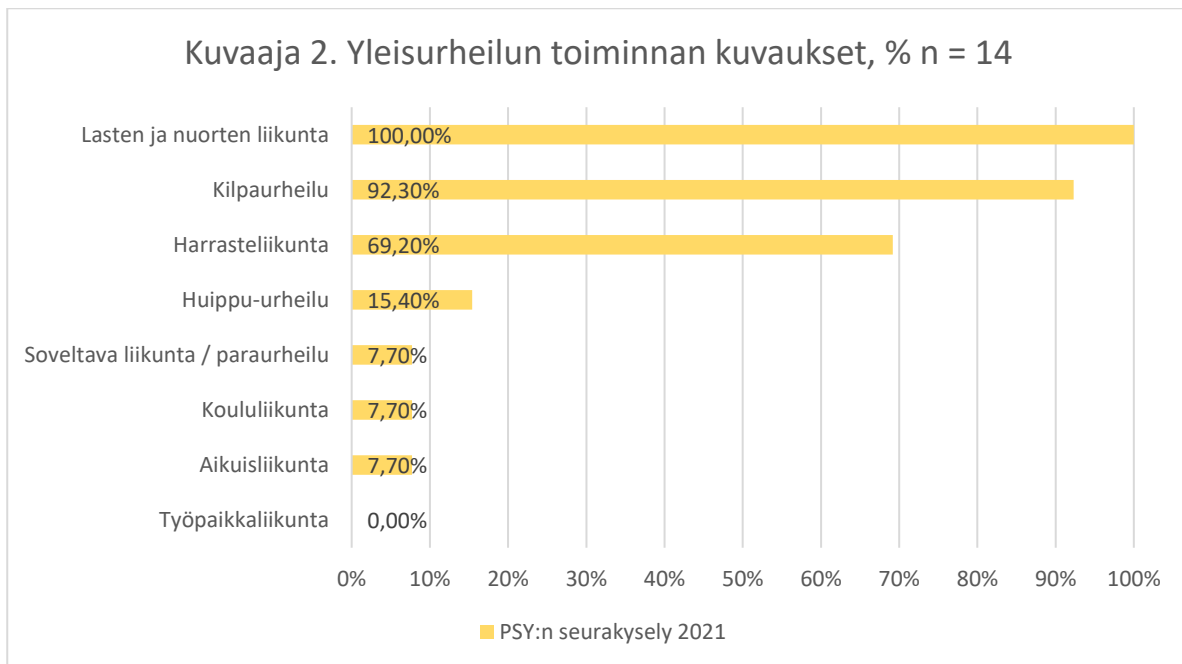
Kosken & Mäenpään (2018, 49) aineistossa seurat ovat luokiteltu jäsenmäärän mukaan kokoluokkiin 1–50, 51–100, 101–200, 201–500, 501–1000 ja yli 1000. Kuvaajassa 1 on esitetty prosentuaalisesti PSY:n seurakyselyyn vastanneiden seurojen sijoittuminen näihin kokoluokkiin yleiseen kansalliseen tasoon verrattuna. Kuvaajasta voidaan tulkita, että kaksi pienintä kokoluokkaa korostuu PSY:n jäsen seuroissa, mikä vahvistaa käsitystä pienten seurojen yleisyydestä.

Seuran toiminta

Seuran toimintaa kysyttiin kyselyssä kolmella kysymyksellä: avoimella vastauksella lyhyttä toiminnan kuvausta, harraste- ja kilparyhmien määrää, sekä toiminnan kuvausta erilaisin ennalta määritellyin osa-aluein. Kuvaajassa 2 on esitetty toiminnan kuvaukset ennalta määritellyin osa-alueittain. Yleisin toiminnan muoto on lasten ja nuorten liikunta, jota kaikki vastanneet seurat harjoittavat. Seuraavaksi yleisimmät toiminnan muodot ovat kilpaurheilu (12) sekä harrasteliikunta (9). Huippu-urheilutoimintaa on kyselyyn vastanneista seuroista kahdella. Soveltavaa liikuntaa ja

paraurheilua, koululiikuntaa, sekä aikuisliikuntaa saivat kaikki yhden vastauksen. Työpaikkaliikuntaa ei kyselyyn vastanneet seurat ilmoittaneet harjoittavansa.

Kyselyyn vastanneilla seuroilla on toiminnassa yhteensä 39 harrasteryhmää, ja 21 kilpailullisempaan harjoitteluun tähtäävää ryhmää. Seuroilla on yleensä enemmän harraste- kuin kilparyhmiä, joten asetelma on suotuisa, jos oletetaan kilpailullisemman toiminnan rakentuvan matalan kynnyksen harrastetoiminnan pohjalle. Avoimista vastauksista (n = 14) voidaan huomata, että PSY:n jäsenseurat ovat toiminnaltaan monimuotoisia. Suurimmassa osassa vastauksista korostuu lasten ja nuorten liikuttaminen. Osa seuroista on keskittynyt lähinnä kilpailujen järjestämiseen, mutta toisaalta osalla seuroista on hyvin monipuolista yleisurheilutoimintaa.

Seuran toimintaa mahdollistavat resurssit: ihmiset seurassa

Seurojen henkilöresurssit muodostuvat lähtökohtaisesti vapaaehtoistoimijoista, ja isommilla seuroilla voi olla myös palkattuja työntekijöitä. Toisaalta nykyisin myös pienempien seurojen on mahdollista maksaa palkkioita ohjaajilleen erilaisten taloudellisten tukien turvin. PSY:n seurakyselyssä seuroilta tiedusteltiin vapaaehtoisten ja enemmän kuin kerran kuukaudessa mukana olevien ”tosi aktiivien” määrää, palkattujen työntekijöiden määrää, sekä henkilöresurssien riittävyyttä.

	Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa
Vapaaehtoiset	3,0	48,0	20,1	15,0	281,0
Tosi aktiivit	2,0	20,0	6,4	4,5	90,0

Taulukko 1. Vapaaehtoisten ja tosi aktiivien määrät PSY:n jäsenseuroissa.

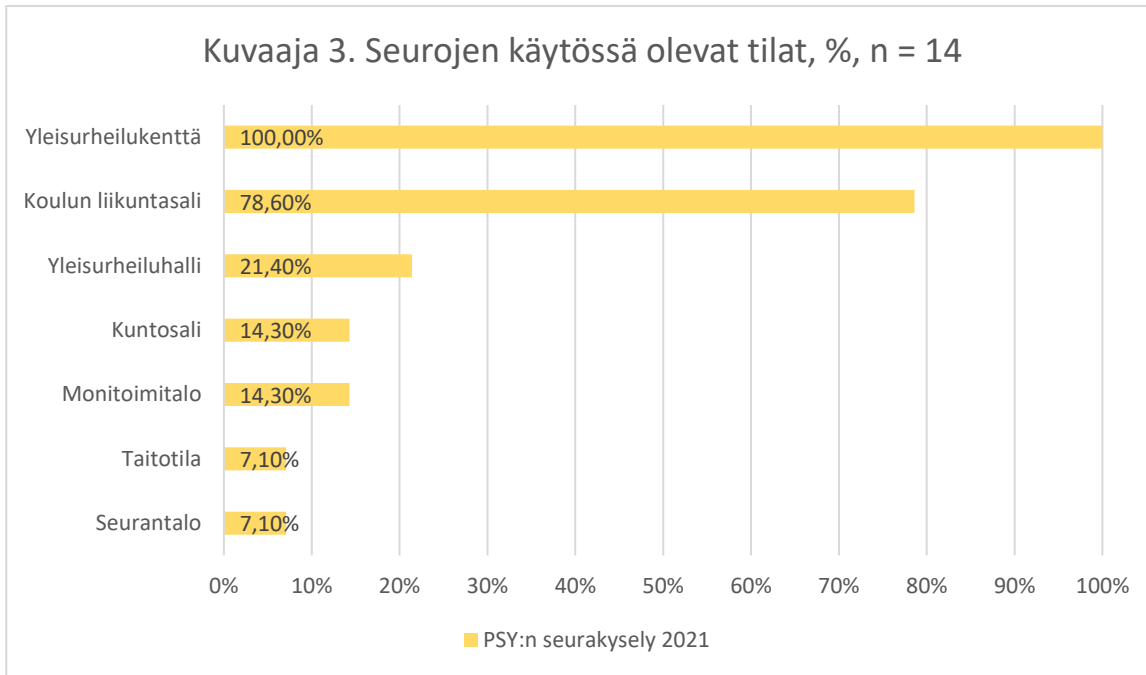
Taulukossa 1 on kuvattu PSY:n jäsenseuroissa toimivien vapaaehtoishenkilöiden määrät. Kyselyyn vastanneissa seuroissa toimii arviolta yhteensä 281 vapaaehtoista, ja 90 tosi aktiivia. Näiden henkilöiden muodostama vuosittainen työpanos on hyvin merkittävä. Vapaaehtoisia seuraa kohden on noin 20, ja tosi aktiiveja noin 6. Kosken & Mäenpään (2018, 64) vertailuaineistossa vapaaehtoisia seuraa kohden on 24, ja tosi aktiiveja 21.

Viisi seuraa (35,7 %) kyselyyn vastanneista ilmoitti, että seurassa työskentelee palkattuja työntekijöitä. Näissä seuroissa on yhteensä 3 päätoimista työntekijää, 4 osa-aikaista työntekijää sekä 29 palkkioperusteista henkilöä. Kosken & Mäenpään (2018, 67, 72) vertailuaineistossa vuonna 2016 21 % seuroista oli vähintään yksi päätoiminen työntekijä, ja 35 % vähintään yksi osa-aikainen työntekijä. Seurakyselyssä kaksi seuraa (14,3 %) ilmoitti päätoimisesta työntekijästä ja kolme seuraa (21,4 %) osa-aikaisesta työntekijästä. PSY:n seurakyselyn perusteella saadut lukemat jäävät jonkin verran vertailuaineistosta. Henkilöresurssien riittävyyttä kysyttäessä 64 % vastanneista seuroista ilmoitti tarvitsevansa lisää henkilöresursseja, ja 36 % ilmoitti henkilöresurssien riittävän nykyisen toiminnan toteuttamiseen. Yksikään seura ei vastannut henkilöresurssien riittävän toiminnan kasvattamiseksi.

Seuran toimintaa mahdollistavat resurssit: tilat ja olosuhteet

Seurojen käytössä olevia tiloja tiedusteltiin kyselyssä monivalintakysymyksellä, jossa vastausvaihtoehtoina oli ennalta määriteltyjä yleisurheilutoimintaan yleisimmin käytettäviä tiloja. Avoimella vastauksella sai tarkentaa tietoa käytettävissä olevista tiloista, esimerkiksi omistajuuteen, ylläpitoon ja kustannuksiin liittyen. Kuvaajassa 3 on esitetty PSY:n jäsenseurojen käytössä olevien tilojen yleisyys.

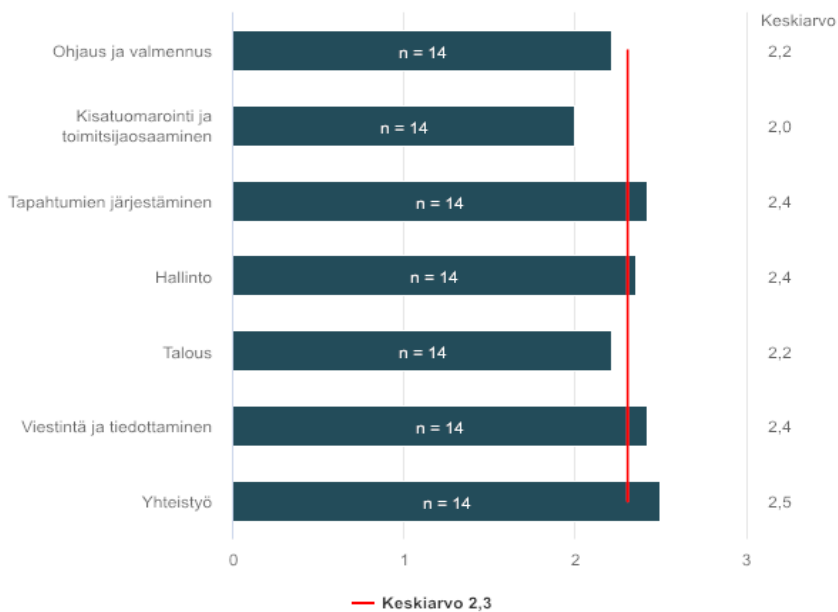
Kuvaaja 3. Seurojen käytössä olevat tilat, %, n = 14

Kaikilla kyselyyn vastanneilla seuroilla on käytössään yleisurheilukenttä. Toiseksi yleisin käytössä oleva tila on koulun liikuntasali, joka on käytössä 11 vastanneella seuralla. Kolmella seuralla on käytössään yleisurheiluhalli, kahdella kuntosali ja monitoimitalo, ja yhdellä seuralla taitotila. Avoimien vastauksien perusteella voidaan todeta, että tilat ovat yleisimmin kunnan tai kaupungin omistamia, joilta seurat vuokraavat käyttövuoroja. Osassa kunnista tilat ovat maksuttomia ja osassa tilojen käytöstä maksetaan vuokraa. Kuopion kaupungin omistamissa tiloissa maksetaan myös alle 18-vuotiaiden harrastusten osalta tilavuokria.

Seuran toimintaa mahdollistavat resurssit: asiantuntemus

Seurojen omaavaa asiantuntemuksen tasoa kysyttiin osa-alueittain 3-portaisella arviointiasteikolla (puutteellinen, tyydyttävä, hyvä). Tämän lisäksi tiedusteltiin koulutettujen yleisurheilutoimijoiden määrää seurassa. Arvioitua asiantuntemusta koskevan kysymyksen tulokset ovat esitetty kuvaajassa 4.

Kuvaaja 4. Seurojen arvioitu asiantuntemuksen taso osa-alueittain.

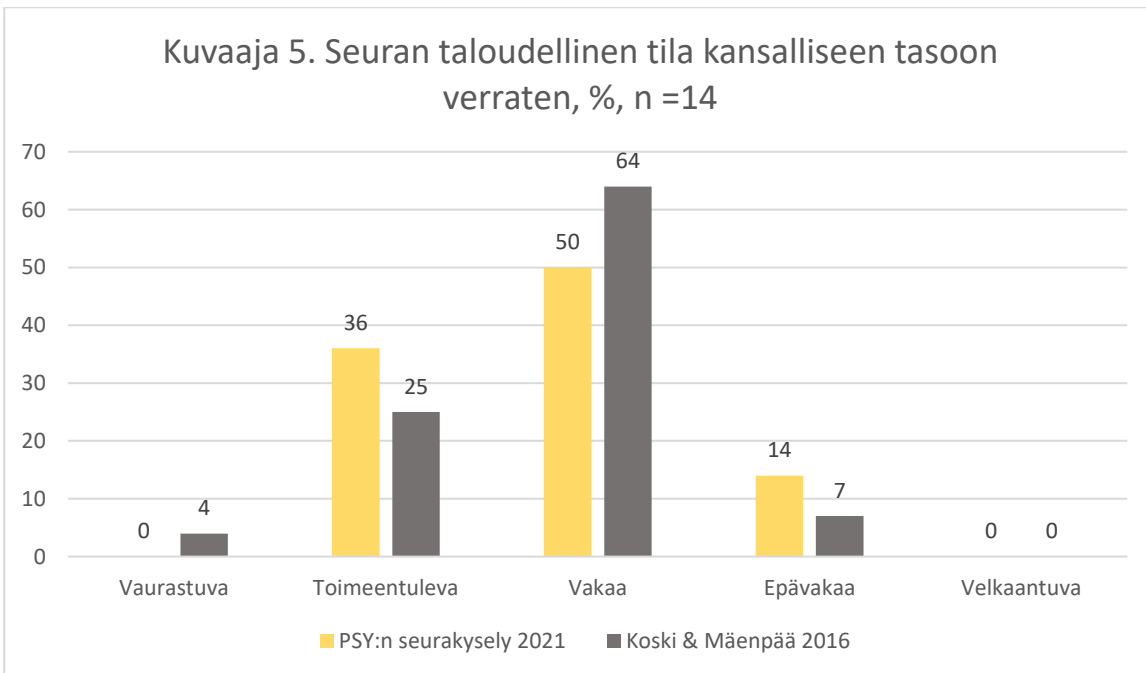
Kokonaiskuvassa seurojen arvioitu asiantuntemus on vähintään tyydyttävällä tasolla. Yhteistyöasiantuntemus oli arvioitu parhaimmalle tasolle: 7 seuraa vastasi sen olevan tyydyttävällä tasolla ja toiset 7 hyvällä tasolla, keskiarvon ollessa 2,5. Seuraavaksi korkein keskiarvo (2,4) oli osa-alueilla tapahtumien järjestäminen, hallinto sekä viestintä ja tiedottaminen. Asiantuntemuksen osa-alueista matalimmat keskiarvot olivat osa-alueilla kisatuomarointi ja toimitsijaosaaminen (2,0), ohjaus ja valmennus (2,2) ja talous (2,2). Yleisurheilun lajispesifejä asiantuntemusta ei kyselyssä kysytty, mutta näiksi osa-alueiksi voidaan sanoa ainakin ohjaus ja valmennus sekä kisatuomarointi ja toimitsijaosaaminen. On huolestuttavaa, että juuri lajispesifi osaaminen on arvioitu olevan heikoimmalla tasolla.

Seurakyselyyn vastanneissa seuroissa on yhteensä 92 koulutettua yleisurheiluohjaajaa ja 91 koulutettua kilpailutoimitsijaa. Yhtä seuraa kohden koulutettuja yleisurheiluohjaajia sekä kilpailutoimitsijoita on molempia noin 7. Jokaisessa kyselyyn vastanneessa seurassa on vähintään yksi koulutettu yleisurheiluohjaaja.

Seuran toimintaa mahdollistavat resurssit: talous

Taloustietoja kysyttäessä vastaajia pyydettiin arvioimaan seuran tai jaoston taloudellista tilaa viimeisimmän tilinpäätöksen mukaan viisiportaisella asteikolla. Tämän lisäksi vastaajat saivat avoimella kysymyksellä kuvata seuran tai jaoston tulo- ja menorakennetta. Vastaukset ovat kuvattu taulukossa 2 ja kuvaajassa 5.

Taulukko 2. PSY:n jäsenseurojen talous tulostaseen perusteella arvioituna.	n	Prosentti
Vaurastuva seura = tulostase vahvasti ylijäämäinen	0	0,0 %
Toimeentuleva seura = tulostase ylijäämäinen	5	35,7 %
Vakaa seura = tulot ja menot kutakuinkin tasapainossa	7	50,0 %
Epävakaa seura = tulostase alijäämäinen ja on aiheutunut vakauttamispaineita	2	14,3 %
Velkaantuva seura = tulostase vahvasti alijäämäinen, talousongelmia	0	0,0 %

Seurat arvioivat talustilanteensa kokonaisuudessaan vakaaksi. Seitsemän seuraa oli arvioinut talustilanteensa vakaaksi, ja viisi seuraa ylijäämäiseksi. Kaksi seuraa oli arvioinut tulostaseen alijäämäiseksi, josta oli johtunut vakauttamispaineiden syntymistä. Vastausten jakauma myötäilee Kosken & Mäenpään (2018, 80) vertailuaineistoa.

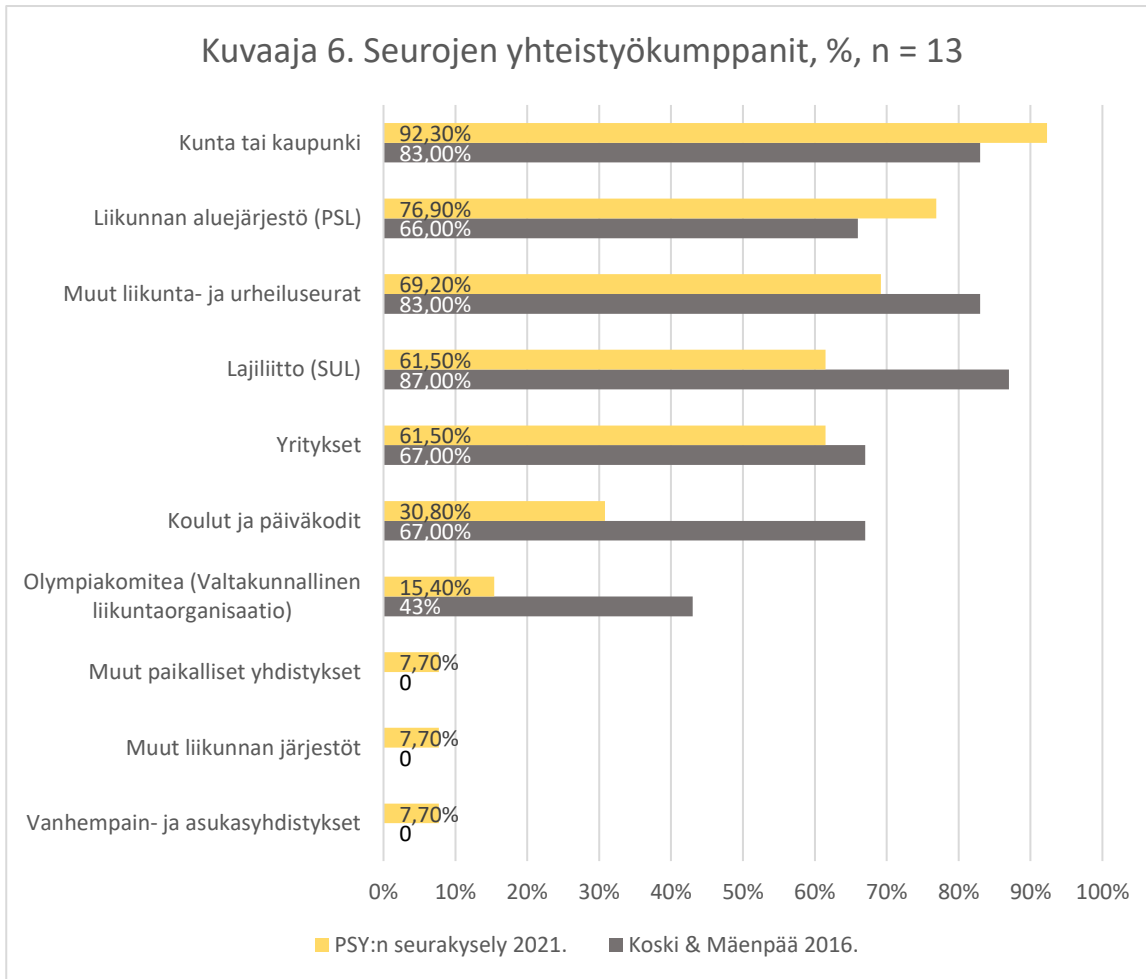
Vastaajista 13 oli vastannut avoimeen kysymykseen. Vastaajat ovat kuvanneet seuran tai jaoston toiminnan tuloja ja menoja hyvin erilaisilla tarkkuuksilla, joten vastuksissa voi olla luotettavuutta heikentävää tulkinnanvaraisuutta. Lisäksi seurat olivat kuvanneet toiminnan tuloja seikkaperäisemmin kuin toiminnan menoja. Avoimista vastauksista voidaan kuitenkin tunnistaa yleisimpiä seurojen taloudellisen toiminnan tulo- ja menoeriä. Yleisimmät seurojen tulonlähteet ovat kunnan tai kaupungin jakamat toiminta-avustukset (10), toiminta-, osallistumis- ja harrastusmaksut (8) sekä kilpailu- ja tapahtumatoiminnan tuotot (8). Yleisimpiä menoeriä ovat matka- ja majoituskulut (5), tilavuokrat (4) ja ohjaajien palkat (4). Kosken & Mäenpään (2018, 79) vertailuaineistossa tulonhankintakeinoina korostuvat varsinainen toiminta ja varainhankinta, mutta kunta-avustukset muodostavat vain pienen osan seurojen tuloista.

Avoimista vastauksista voidaan tunnistaa myös erilaisia varainhankinnan muotoja, joita ovat ainakin puhvetin pitäminen tapahtumissa, myyjäiset, talkoot, seuratuotteiden myynti ja yritysten inventaarioihin osallistuminen. Kuuden seuran vastauksesta oli tunnistettavissa varainhankinnan keinoja, ja kuusi seuraa oli kerännyt sponsorituloja. Mainostuloja oli kerännyt kaksi seuraa, joten yritykset ovat taloudellisesti mukana ainakin kahdeksan seuran toimintaa tukemassa.

Yhteistyö

Yhteistyön osalta seuroilta kysyttiin monivalintakysymyksellä tahoja, joiden kanssa seura tekee yhteistyötä. Avoimella kysymyksellä vastaajat saivat tarkentaa yhteistyön laatua. Seurojen yleisimmät yhteistyökumppanit verrattuna yleiseen kansalliseen tasoon on esitetty kuvaajassa 6.

Kuvaaja 6. Seurojen yhteistyökumppanit, %, n = 13

Kyselyyn vastanneiden seurojen yleisin yhteistyökumppani on kunnat ja kaupungit (92,3 %). Seuraavaksi yleisimpiä yhteistyökumppaneita ovat liikunnan aluejärjestö (76,9 %), muut liikunta- ja urheiluseurat (69,2 %), sekä lajiliitto SUL (61,5 %). Yli puolet vastanneista seuroista (61,5 %) tekevät yhteistyötä yritysten kanssa, ja kolmannes vastanneista seuroista koulujen ja päiväkotien kanssa (30,8 %). Kosken & Mäenpään (2018, 92) vuoden 2016 vertailuaineistossa kysyttiin myös erilaisia tahoja, joiden kanssa liikunta- ja urheiluseuroilla on yhteistyötä. Tässä aineistossa yleisimmät seurojen yhteistyökumppanit olivat lajiliitot (87 %), kunnan liikuntatoimi (83 %) sekä muut paikalliset seurat (83 %). Aineistoa vertaillessa näyttäisi siltä, että PSY:n jäsen seurat tekevät yleiseen kansalliseen tasoon verrattuna lähtökohtaisesti vähemmän yhteistyötä eri tahojen kanssa. Suurimmat eroavaisuudet yhteistyössä on koulujen ja päiväkotien, lajiliiton sekä Olympiakomitean kanssa. Poikkeuksena on yhteistyö kuntien ja kaupunkien, sekä liikunnan aluejärjestön kanssa, jotka olivat PSY:n jäsen seurojen yleisimmät yhteistyökumppanit. Vertailun luotettavuutta heikentää Kosken & Mäenpään aineiston vastausmahdollisuuksien moninaisuus.

Avovastauksista (n=11) tuli ilmi, että PSY:n jäsenseuroilla on monenlaisia toiminnallisia, tilallisia ja taloudellisia yhteistyökumppanuuksia. Kuntien ja kaupunkien kanssa tehdään yhteistyötä enimmäkseen kilpailujen järjestämisessä. Kunnat ja kaupungit tarjoavat seurojen käyttöön myös omistamiaan tiloja, avustaa välinehankinnoissa sekä muuten taloudellisesti. Eräässä vastauksessa mainittiin kunnan vapaa-aikakoordinaattorin olevan tärkeä yhteistyökumppani seuralle. Koulujen kanssa tehtävä yhteistyö on lähinnä toiminnallista, sisältäen yhteisten tapahtumien järjestämistä, ohjausta ja lajiesittelyitä liikunta- ja välitunneilla, yhteisiä iltapäiväkerhoja, sekä yleistä yhteydenpitoa opettajiin.

Muiden liikunta- ja urheiluseurojen kanssa tehtävä yhteistyö liittyy kilpailemiseen ja valmentautumiseen. Kilpailujen järjestämistä harjoitetaan yhteisvoimin naapuriseurojen kanssa, kisareissuille saatetaan lähteä yhteisellä kyydillä, ja valmennusapua tarjotaan muille seuroille. Yhdessä vastauksessa kerrottiin jaoston tekevän yhteistyötä myös seuran muiden jaostojen kanssa.

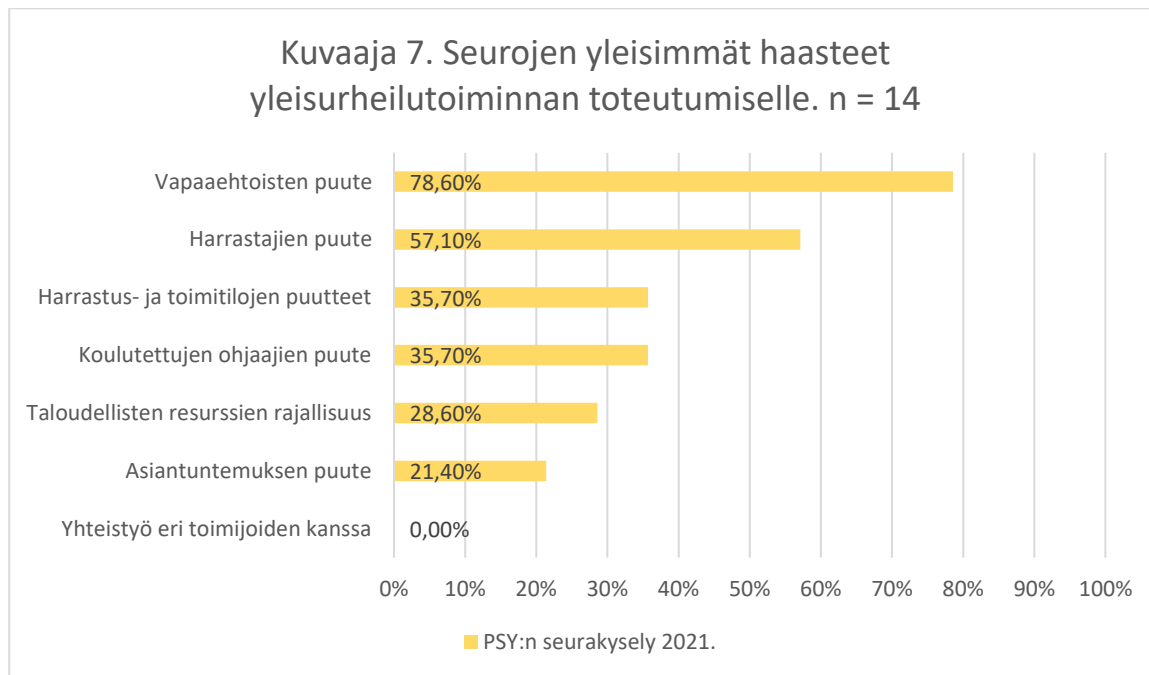
Kansallisten- ja aluejärjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön laatu on enimmäkseen toiminnallista, osaamisen ja asiantuntemuksen lisäämiseen pyrkivää toimintaa. Seurojen mukaan lajiliitto (SUL) tarjoaa seuroille erilaisia koulutuksia ja webinaareja, tukea ja ohjausta, valmiita toimintamalleja, tiedotusta, sekä yhteistyötä kilpailujen järjestämisessä. Liikunnan aluejärjestö (PSL) tarjoaa seuroille tiedotusta, tukea ja ohjausta, koulutuksia, toimitiloja sekä yhteistyötä tapahtumien järjestämisessä. Olympiakomitea mainittiin kahdessa vastauksessa ja niiden perusteella järjestö tarjoaa seuroille tiedotusta sekä taloudellista tukea.

Yhdessä vastauksessa mainittiin yhteistyön olevan melko vähäistä, ja toisessa vastauksessa resurssien vähyyden on ollut esteenä yhteistyön toteutumiselle.

Toiminnan haasteet ja tulevaisuuden näkymät

Toiminnan haasteita sekä seurojen tulevaisuuden näkymiä selvitettiin neljällä kysymyksellä. Monivalintakysymyksessä vastaajia pyydettiin valitsemaan ennalta määritellyistä haasteista kolme suurinta yleisurheilutoiminnan toteutumiselle. Avoimella kysymyksellä pyydettiin seuroja tarkentamaan näitä haasteita. Avoimella kysymyksellä tiedusteltiin myös koronapandemian

vaikutuksia seurojen toimintaan, sekä seuran tulevaisuuden näkymiä. Seurojen yleisimmät haasteet yleisurheilutoiminnan toteutumiseksi on esitetty kuvaajassa 7.

Kyselyyn vastanneet seurat nimesivät selkeästi suurimmaksi haasteeksi yleisurheilutoiminnalle vapaaehtoisten puutteen (78,6 %). Seuraavaksi suurimmat haasteet ovat harrastajien puute (57,1 %), sekä koulutettujen ohjaajien puute (36 %) ja harrastus- ja toimitilojen puutteet (36 %). Vähiten vastauksia sai taloudellisten resurssien rajallisuus (28,6 %) sekä asiantuntemuksen puute (21,4 %).

Vastaajat saivat tarkentaa toiminnan haasteita avoimella vastauksella, ja vastauksia saatiin 13 kappaletta. Vapaaehtoisten puutteeseen liittyen usea seura oli kokenut haasteita harrastavien lapsien vanhempien toimintaan sitouttamisessa. Erityisesti vastuunkantajien puute huolettua useammassa seurassa ja nykyisten vastuunkantajien jaksamisesta on noussut huolta. Osassa vastanneista seuroista vapaaehtoisten puute on tunnistettu pienten ja ikääntyvien kuntien haasteeksi. Erään seuran vastauksessa myös todettiin yleisurheilun vapaaehtoistoimintaan osallistumisen kynnyksen korkeaksi, jolloin ihmisille syntyy ennakkooletuksia heidän osaamisensa riittämättömyydestä vapaaehtoisena toimimiseen.

Harrastajien puutteen osalta haasteena nousi esiin myös pienten ja ikääntyvien kuntien haasteet, sekä harrastajamäärien laskeminen viime vuosien aikana. Useammassa vastauksessa mainittiin

myös harrastajamäärien olevan kohtuullisen hyvät nuoremmassa ikäluokissa, mutta vanhempien ikäluokkien harrastajamäärien koettiin olevan alhaiset. Vähäisten harrastajamäärien on koettu aiheuttavan haasteita toimivien ryhmäjakojen muodostamisessa. Koulutettujen ohjaajien puute puolestaan liitettiin osassa vastauksissa heikkoon taloudelliseen tilanteeseen, jolloin koulutuksia ei ole voitu järjestää. Haaste liittyy vahvasti myös vapaaehtoisten puutteeseen, ja osassa vastauksista tuli ilmi, että koulutuksia voitaisiin hyvin järjestää, mutta halukkaita ohjaajiksi ei ole löytynyt.

Toimitilojen puutteiden osalta avoimista vastauksista nousi esiin erityisesti kaksi haastetta: yleisurheilukentän huono kunto aiheuttaa rajoitteita toiminnalle, ja joidenkin lajien talviharjoittelu on haasteellista puutteellisten sisätilojen puolesta. Osassa vastauksista nousi esiin myös kunnan tai kaupungin perimät käyttömaksut, jotka koettiin korkeiksi. Taloudellisten resurssien rajallisuuden koettiin rajoittavan koulutusten järjestämistä, sekä oman seuran kilpaurheilijoiden tukemista.

Koronapandemian aiheuttamien haasteiden kysymykseen saatiin 12 vastausta. Enimmäkseen haasteiksi koettiin muuttuvan tilanteen luoma epävarmuus, joka on aiheuttanut haasteita urheilijoiden valmentautumiseen, sekä kilpailujen järjestämiseen. Osassa seuroista on jouduttu pitämään koronataukoja toiminnassa, mutta erilaisia sopeutumiskeinoja, kuten harjoitusten järjestämistä porrastetusti, on keksitty. Kahdessa vastauksessa koronan koronapandemian vaikutukset koettiin jopa positiivisiksi, kun uusia harrastajia on tullut mukaan toimintaan ja kilpailuja leirikustannuksen pienenemisen seurauksena seuran talous on kohentunut. Toisaalta osassa vastauksista todettiin myös harrastaja- ja vapaaehtoisten määrien pienentyneen.

Seurojen tulevaisuuden näkymiä koskevaan kysymykseen saatiin 14 vastausta. Viisi seuraa koki tulevaisuuden näkymät positiivisina, kolme neutraaleina, ja 7 negatiivisina. Huolet tulevaisuuden näkymistä liittyvät vahvasti edellä mainittuihin toiminnan haasteisiin, kuten vapaaehtoisten ja harrastajien määrän laskemiseen.

[Seuratapaamisissa kerätty materiaali](#)

Seuratapaamisissa pyrittiin etenemään keskustellen, jolloin niissä oli mahdollista kerätä ymmärrystä syventävää materiaalia seurojen tilasta seurakyselyn datan tueksi. Tapaamisissa kerätty materiaali

liittyy lähinnä toiminnan haasteisiin ja niiden ratkaisemiseen, sekä seuran toiminnassa havaittuihin hyviin käytänteisiin.

Harrastajamäärien laskun osalta ratkaisua on pyritty hakemaan muun muassa laji- ja kouluyhteistyön kautta. Eräässä seurassa yleisurheiluvalmennuksessa on käynyt myös jalkapallo- sekä jääkiekkoseuran urheilijoita, ja toisessa seurassa yhteistyötä on tehty seuran sisäisten lajijaostojen välillä. Toisaalta lajiyhteistyön toteutumiseksi on myös koettu haasteita. Erään seuran osalta kouluyhteistyön esteeksi ilmeni kunnan tekemä linjaus, jossa kouluissa ei saa markkinoida minkäänlaista maksullista toimintaa, mikä rajaa pois myös suurimman osan liikuntaharrastuksista. Toisessa seurassa koulun ilmapiiri koettiin liikunnan vastaiseksi, joka on vaikeuttanut koulun ja liikuntaseurojen välistä yhteistyötä. Vaikka kouluyhteistyön osalta on havaittu haasteita, monet seurat ovat löytäneet markkinoinnin ja viestinnän välineenä sosiaalisen median, ja osa seuroista markkinoi toimintaansa myös paikallismedian kautta.

Ohjaajien puutteen haasteen osalta ongelmaksi nostettiin erityisesti pysyvyyden ja jatkuvuuden varmistaminen. Useammassa seurassa nostettiin esille ongelma, jossa nuoret ohjaajat muuttavat usein toiselle paikkakunnalle opiskelemaan, jolloin ohjaajasuhde seuran kanssa katkeaa. Ongelmaksi koettiin myös ohjaajien riittämättömyys, sillä yhden ohjaajan voimin yleisurheilukerhon ympärivuotinen pyörittäminen voi olla liian raskasta. Ohjaajien sitouttamiseen on seuroissa keksitty taloudellisia kannustimia ja useat seurat maksavat nuorille ohjaajilleen palkkioita ohjauksesta. Eräässä seurassa on kehitetty palkkausjärjestelmä, jossa ohjaajan palkkaa korotetaan kokemuksen, sekä käytyjen ohjaajakoulutusten perusteella. Vapaaehtoisten puutteeseen on useammassa seurassa sopeuduttu kilpailutoiminnan osalta siten, että kilpailujen aikatauluja on rakennettu väljemmin, jotta ne on mahdollista viedä läpi pienemmällä vapaaehtoisporukalla.

Talouden haasteiden osalta seuratapaamisissa nousi keskusteluihin erilaiset seurojen saamat avustukset. Eräässä seurassa kunnan jakamat toiminta-avustukset koettiin liian pieniksi kunnan perimiin tilavuokriin nähden, jotka ovat suuremmat kuin toiminta-avustukset. Samanlaista signaalia tuli OKM:n jakamien korona-avustusten osalta, jotka eivät ole riittäneet kattamaan koronasta aiheutuneita tulonmenetyksiä. Erityisen tärkeiksi on koettu OKM:n ja PSL:n sekä Pohjois-Savon Osuuspankin jakamat nuorten kesätyöllistämistuet, joiden avulla on pystytty palkkaamaan seuroihin

muun muassa ohjaajia sekä somettajia. Osa seuroista hakenut ja saanut OKM:n myöntämää seuratoiminnan kehittämistukea, jonka avulla myös yleisurheilutoimintaa on pystytty kehittämään. Eräässä seuratuella saaneessa seurassa taloudellinen omavastuuosuus oli muodostettu seuran keräämien yritysyhteistyökumppanuuksien avulla. Varainhankintaa koskien seurat antoivat mielipiteitään myös SUL:n Kunniakierros -tapahtumakonseptista. Osa seuroista on aikeissa järjestää Kunniakierroksen vuonna 2021, mutta monet seuramat ovat myös jättämässä tapahtuman järjestämisen väliin. Osa seuroista on kokenut tapahtumisen järjestämisen raskaaksi siitä saatuihin tuloihin nähden. Seurat ovat joutuneet henkilöressurssipulan myötä myös priorisoimaan toimintaansa, jolloin Kunniakierrosta ei ole koettu tärkeimpien toimintojen joukkoon.

Toimitilojen haasteet liittyivät lähinnä kyselystä saatua dataa tukien urheilukentän huonoon kuntoon sekä sisätilojen puutteisiin. Erään seuran kotikunnassa yleisurheilukentän kunto on heikko ja kunnan puolesta kentän peruskorjausta on suunniteltu jo useamman vuoden ajan, mutta investointipäätöstä on lykätty useaan otteeseen, mikä on aiheuttanut suurta turhautumista seurassa. Toisessa seurassa vanhan urheiluhallin sisäilmaongelmat ja samanaikainen koulun remontti ovat aiheuttaneet esteitä talviharjoittelulle. Lisäksi läheskään kaikilla paikkakunnilla ei ole sellaisia olosuhteita, jotka mahdollistaisivat talviharjoittelun kaikissa yleisurheilulajeissa. Tällöin seuramat ovat hakeneet ratkaisua lähtemällä harjoituksiin toiselle paikkakunnalle parempien tilojen perässä. Asiantuntemuksen puutteeseen liittyvät haasteet koskettavat lajiliitto SUL:n tarjoamia tietojärjestelmiä, joiden käytön koettiin olevan joissain seuroissa hankalaa.

Seuratapaamisissa käydyissä keskusteluissa seuratoimijat saivat nimetä hyväksi todettuja käytänteitä seuran toiminnassa. Nämä hyvät käytänteet liittyvät kilpailu- ja harrastustoimintaan, markkinointiin ja viestintään, yhteistyöhön eri tahojen välillä, sekä ohjaajien, että vapaaehtoisten rekrytointiin ja sitouttamiseen.

Eräs seura nosti esille harrastus- ja kilpailutoiminnan avoimuuden myös ulkopaikkakuntalaisille ja muiden seurojen edustajille. Kyseisen seuran harjoitusryhmissä käy myös naapurikunnan rajaseuduilta sekä pienemmiltä alueilta kotoisin olevia harrastajia. Harrastamisen avoimuutta tukee myös hyvän hengen ylläpitäminen seuran harjoituksissa, ja ohjaustoiminnan tavoitteena tällä seuralla on se, että lapsien on helppo lähestyä ohjaajia. Eräs toinen seura on kokeillut vanhempien

mukaan ottamista alle kouluikäisten liikuntaharrastukseen lapsi-vanhempiharjoitusten muodossa. Tällaisella toiminnalla pyritään liikuttamaan koko perhettä, sekä sitouttamaan vanhempia mukaan seuran toimintaan. Markkinoinnin ja viestinnän osalta nousi esiin myös sosiaalisen median hyödyntäminen. Eräs seura oli koonnut nettisivuilleen yhteistyössä kunnan, sekä muiden liikuntaharrastuksia järjestävien tahojen kanssa harrastuskalenterin, josta näki helposti koko kunnan alueen kesän liikuntaharrastustarjonnan. Kyseisellä ratkaisulla pystyttiin vähentämään myös liikuntaharrastusten päällekkäisyyttä.

Yhteistyön osalta hyviä käytänteitä oli sekä jaostojen välillä, muiden seurojen välillä sekä kunnan tai kaupungin kesken. Eräässä seurassa todettiin, että pienellä kylällä jaostojen yhteen hiileen puhaltaminen toimii hyvin ja toiminnassa on mukana hyvä yhteishenki. Kahdessa pienemmässä seurassa hallinnolliset jaostorakenteet olivat purettu kokonaan ja jaostot toimivat vain nimellisesti. Seurat järjestävät myös kilpailuita yhteistyössä, esimerkiksi keskinäisiä otteluita tai pitäjänmestaruuskilpailuita. Eräässä suuremmissa seurassa hyväksi todettiin kaupungin järjestämä seurafoorumi, jossa kaupungin alueella toimivat liikunta- ja urheiluseurat pääsevät helposti kommunikoimaan yhdessä ja keskustelemaan kaupungin liikuntatoimen edustajien kanssa. Myös liikkuva kunta/kaupunki -ohjelmat ovat koettu hyvänä.

Ohjaajien rekrytointia eräässä seurassa kohdennettiin tehokkaasti yläkoulu- ja lukioikäisiin nuoriin. Ohjaajaksi kyseisessä seurassa pääsee jo nuorella iällä, ja ryhmissä toimii aina sekä kokeneempi vastuuhjaaja, että nuorempi apuohjaaja. Ohjaajia rohkaistaan kyseisessä seurassa myös kertomaan kavereilleen, että seurassa on mahdollista päästä ohjaajaksi ja samalla saada taloudellista korvausta ohjauspalkkioiden muodossa. Seura korostaa ohjaajien rekrytoinnissa proaktiivisuutta, jotta ohjaajapula ei pääse yllättämään. Eräällä toisella pienikokoisemmalla seuralla, jolla oli kokoonsa nähden suuri joukko vapaaehtoistoimijoita, nostettiin esiin useita vapaaehtoistoiminnan tärkeitä asioita. Seura järjestää vuosittain useita kilpailutapahtumia, jolloin toiminta on jatkuvaa ja jokainen toimija tietää oman roolinsa tapahtumakoneessa. Kyseisessä tapauksessa säännöllinen toiminta helpottaa vapaaehtoistoimintaan sitoutumista ja työtehtävien selkeys itseohjautuvuutta. Seuran vapaaehtoisia muistetaan myös säännöllisesti kiittämällä, yhteisillä illanvietoilla sekä tarjoamalla heille seuratuotteita kiitoksena toimintaan osallistumisesta. Nämä toimet lisäävät vapaaehtoisten kokemaan yhteisöllisyyden ja merkityksellisyyden tunnetta, joilla voi olla suuri vaikutus toimintaan osallistumisen kannalta.

Johtopäätökset ja toimenpidesuosituks

PSY:n jäsenseurat enimmäkseen pienikokoisia yleisseuroja seuroja. Kyselyn vastausten perusteella seuroilla on yleisurheilutoiminnassa mukana yhteensä 2036 jäsentä ja 976 harrastajaa. Yleiseen suomalaiseen tasoon verrattuna enemmän yleisseuroja ja pienikokoisia seuroja, joissa on alle 101 jäsentä (Koski & Mäenpää 2016, 42, 48–49). Seurat ovat toiminnaltaan monimuotoisia. Yleisimmät toiminnan muodot ovat lasten ja nuorten liikunta, kilpaurheilu sekä harrasteliikunta. Kaikkien seurojen identifioituminen lasten ja nuorten liikuttajiksi on positiivinen asia matalan kynnyksen toimintaa ajatellen. Koululiikuntaan osallistumisen osuus on pieni, mutta toisaalta kouluysteistyötä tekee kolmannes seuroista. Ero voi johtua siitä, että seurojen tekemä yhteistyö koulujen kanssa ei suoranaisesti liity liikunnanopetukseen, vaan on enemmän tilallista ja näkyvyyden lisäämiseen pyrkivää yhteistyötä. Soveltavaa liikuntaa ja paraurheilua harjoitetaan vain yhdessä seurassa ja määrän olisi hyvä kasvaa lähitulevaisuudessa.

PSY:n jäsenseuroissa on kyselyn perusteella 281 vapaaehtoista ja 90 tosi aktiivia, jotka muodostavat seuroissa merkittävän vuosittaisen työpanoksen. Keskiarvoiset vapaaehtoisten määrät jäävät kuitenkin paljon vertailuaineistosta erityisesti tosi aktiivien osalta. Toiminnan haasteista kävi ilmi, että vapaaehtoisten ja erityisesti tosi aktiivien sekä vastuunkantajien löytäminen on ollut seuroille hankalaa. Havaintoa tukee Kosken & Mäenpään (2018, 65–66) tutkimustulokset, jossa seurat arvioivat vapaaehtoisten löytämisen olevan aiempaa hankalampaa. Tutkimustiedon mukaan vapaaehtoistyön tuntimäärä on vähentynyt, mutta tekijät ovat lisääntyneet kuitenkin sitoutuen löyhemmin vapaaehtoistyöhön (Koski 2012, Kansalaisareena 2021). Palkatun työvoiman osuus seuroissa on kasvanut viimeisten kahden vuosikymmenen aikana (Koski & Mäenpää 2018, 67). Palkatun työvoiman osalta PSY:n jäsenseurat jäävät myös jonkin verran yleisestä kansallisesta tasosta. Ero on kuitenkin saavutettavissa lähitulevaisuudessa, koska jäsenseuroissa on seuroja, joilla olisi edellytyksiä palkata työntekijä OKM:n myöntämän seuratuon avulla. Lähes 2/3 seuroista ilmoitti, että he tarvitsevat lisää henkilöresursseja toimintaan mukaan. Vapaaehtoisten puute on selkeästi suurin haaste seurojen toiminnalle.

Seurojen käytettävissä olevien tilojen osalta tilanteen voidaan todeta olevan kohtuullisen hyvä. Kaikilla kyselyyn vastanneilla seuroilla on luonnollisesti käytössään yleisurheilukenttä, sekä lähes

kaikilla seuroilla myös ympärivuotisen toiminnan mahdollistavat sisätilat. Seuratapaamisten yhteydessä tehdyn olosuhdeselvityksen perusteella voidaan todeta, että kenttien kunto vaihtelee heikosta erinomaiseen, ja ainakin kahdella seuralla yleisurheilukentän huono kunto on aiheuttanut haasteita seuran yleisurheilutoiminnalle.

Seuroissa olevan asiantuntemuksen osalta tilanne on tyydyttävä. Koulutettujen ohjaajien ja toimitsijoiden mittarit näyttävät kohtuullisen hyvältä. Merkillistä on kuitenkin yleisurheilun lajispesifin asiantuntemuksen (ohjaus ja valmennus, kisatuomarointi ja toimitsijaosaaminen) arvioidun tason alhaisuus verrattuna muihin asiantuntemuksen tasoihin. Eniten puutteellisen vastuksia tuli osa-alueeseen kisatuomarointi ja toimitsijaosaaminen (35,7 % / 28,6 % / 35,7 %). Tällä osa-alueella vastaukset ovat vahvasti jakautuneet, mikä voi kuvastaa sitä, että osa seuroista järjestää aktiivisesti kilpailutoimintaa, ja osa seuroista ei juuri ollenkaan. Ohjauksen ja valmennuksen osalta ongelmana voi olla jatkuvuuden säilyttäminen, ja taloudelliset kannustimet voivat toimia ohjaajien sitouttamisen keinona. Havainto voi liittyä myös tosi aktiivien vähyyteen, jolloin halukkaita koulutuksiin on vaikeaa löytää. Palkkauksien avulla voitaisiin todennäköisesti edistää myös asiantuntemuksen tason nousua.

Talouden osalta tilanne vaikuttaa kokonaiskuvassa hyvältä, myös kansalliseen tasoon verrattuna. Lähes kaikkien vastanneiden seurojen talous on vähintään vakaalla pohjalla. Merkillepantavaa seurojen talouden nojaaminen kuntien ja kaupunkien jakamiin toiminta-avustuksiin. Usein kunta-avustukset koetaan tärkeiksi, mutta liian pieniksi. Myös palkkaustuet koetaan hyvin tärkeiksi. Varsinaisen toiminnan osuus voisi olla suurempi verrattuna yleiseen kansalliseen tasoon. Voi olla, että havainnot ovat pienikokoisten seurojen erityispiirteitä. Varainhankinnan painoarvo seurojen tulonlähteenä voisi myös olla suurempi, mutta on jo nyt kohtuullisen hyvä.

Kokonaiskuvaa tarkastellessa voidaan todeta, että piirin jäsenseurat tekevät yhteistyötä monipuolisesti ja pääasiassa tärkeimpien yhteistyökumppaneiden kanssa. Koulujen kanssa tehtävän yhteistyön määrä voisi olla suurempaa, koska koulujen kautta voidaan helposti tavoittaa nuoret ikäluokat kokonaisuudessaan. Seuratapaamisista saatujen lisämateriaalien perusteella voidaan todeta, että kouluissa vallitseva organisaatiokulttuuri sekä ilmapiiri liikuntaa kohtaan voivat olla esteitä seurayhteistyölle koulujen kanssa. Tulevaisuudessa seurat voisivat kasvattaa yhteistyötään

myös Olympiakomitean kanssa. Lukuisten liikunnan järjestökentän organisaatiomuutosten jälkeisenä aikana Olympiakomiteasta on muodostunut suomalaisen liikunnan järjestökentän kattoorganisaatio, joka tarjoaa palveluita lajiliittojen ja liikunnan aluejärjestöjen lisäksi myös suoraan liikunta- ja urheiluseuroille. Toisaalta seuratoimijat eivät välttämättä osaa vielä tunnistaa Olympiakomitean roolia suomalaisessa liikunnan järjestökentässä, minkä johdosta vastaukset ovat jääneet vähäisiksi.

Seurojen toiminnan haasteista selkeästi suurin on vapaaehtoisten puute. Haasteen taustalla on laajempi kansalaistoiminnan muutoskehitys, jossa vapaaehtoistyötä tekevien määrät ovat pienentyneet ja vapaaehtoisurat lyhentyneet (Pulkkinen 2016, 6–13). Tähän huoleen on tartuttava pikimmiten, sillä osassa seuroista henkilöressurssien puute aiheuttaa epävarmuutta toiminnan jatkuvuudelle. Harrastajien puute on seurojen toinen suuri haaste, jonka taustalla voi olla muun muassa pienentyvät ikäluokat, harrastusmahdollisuuksien eriytyminen, sekä dropout-ilmiö. Osassa seuroista ratkaisuksi on haettu laji- ja kouluysteistyötä. Laskevan trendin kääntäminen vaatii laajasti yhteistyötoimia alueen seurojen, eri lajien sekä kuntien ja kaupunkien välillä. Toimitilojen puutteisiin liittyvät haasteet tulisi myös pyrkiä taklaamaan yhteistyöratkaisuin kuntien ja kaupunkien liikunta- ja teknisten toimien kanssa. Koronapandemian luoma yhteiskunnallinen tila on jakanut seuroja, mutta vaikutukset ovat olleet enimmäkseen muuttuvan tilanteen epävarmuutta. Tulevaisuuden näkymät nähdään enimmäkseen haasteellisina, mutta osassa seuroista myös positiivisena.

Tähän analyysiin liittyy sekä luotettavuutta vahvistavia, että heikentäviä tekijöitä. Luotettavuutta vahvistavat kyselyn pohjautuminen pitkän linjan tieteelliseen tutkimukseen korkealla vastaajamäärällä (Koski & Mäenpää 2018, 30), kohtalainen vastausprosentti sekä seurojen ydinhenkilöiden suuri määrä vastaajissa. Kaikki PSY:n jäsenseurat eivät ole vastanneet kyselyyn, joten esimerkiksi määrälliset luvut ovat todellisuudessa suurempia. On myös mahdollista, että kyselyyn vastaamattomat seurat ovat enimmäkseen pienikokoisia tai ns. nukkuvia seuroja, joilla ei juuri ole toimintaa. Vertailun luotettavuutta heikentää se, että vertailuaineisto kuvaa vain yleistä kansallista tasoa, eikä ota huomioon esimerkiksi alueellisia eroja. Myös joissakin vastausvaihtoehdoissa oli eroavaisuuksia, ja tästä syystä vertailuaineistoa on hyödynnetty vain niiden kysymysten osalta, joissa kysymykset vastaavat toisiaan.

Toimenpidesuositukset

Vapaaehtoisten seuratoimijoiden määrän lisäämisen tukeminen. Tulevaisuudessa PSY:n tulee olla aktiivisesti jäsenseurojensa tukena vapaaehtoisten toimijoiden rekrytoinnissa ja sitouttamisessa. Seurat tarvitsevat uusia toimijoita kipeästi kaikille osa-alueille.

- Opas vapaaehtoistoimijoiden rekrytointiin ja sitouttamiseen.
- Sähköisen vapaaehtoisten ilmoittautumisalustan luominen seurojen käyttöön.
- Vapaaehtoiskoulutusten ja -tapahtumien järjestäminen.

Palkattujen työntekijöiden määrän lisäämisen tukeminen. Palkatun työvoiman avulla seurat voivat vastata henkilöstöressurssipulaan. PSY:n tulee edistää jäsenseurojensa työllistämismahdollisuuksia:

- Toteuttamalla aktiivista viestintää seuroille erilaisista palkkaustukimahdollisuuksista.
- Tukemalla hankehakemusprosesseja yhdessä SUL ja PSL kanssa.
- Solmimalla taloudellisia yhteistyökumppanuuksia myös tulevaisuudessa.

Tilaolosuhdekehitykseen vaikuttaminen. PSY:n tulee aktiivisesti vaikuttaa olosuhdekehitykseen Pohjois-Savon alueella.

- Keskustelu ja kannanotot sellaisten kuntien kanssa, joiden olosuhteissa on parantamisen varaa, yhteistyössä paikallisten seurojen kanssa.

Asiantuntemuksen kehittämisen tukeminen koulutusten avulla. PSY:n tulee jatkaa aktiivisesti koulutustoimintaansa viisivuotisstrategian (PSY 2020), sekä seurojen tarpeiden mukaisesti.

Seurayhteistyön edistäminen keskinäisesti sekä kuntien ja kaupunkien liikunta- ja koulutoimien kanssa. PSY:n tulee toimia seurojen tukena yhteistyön mahdollistamiseksi.

- Yhteydenpito seurojen kanssa kouluihin, SUL koululiikunnan tuotteiden markkinointi.
- Säännöllisiä yhteistyötapaamisia.
- Seurojen paikallisverkoston luominen ja kehittäminen.
- Seurafoorumitoiminnan edistäminen.

Lähteet

Kansalaisareena ry. Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa. Tutkimusraportti 18.5.2021.

<https://kansalaisareena.fi/>

Koski, P. 2012. Finnish sports club as a mirror of society. *International Journal of Sport Policy and Politics*. 4:2, 257–275.

Koski, P., Mäenpää, P. 2018. Suomalaiset liikunta- ja urheiluseurat muutoksessa 1986–2016.

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:25 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi>

Pohjois-Savon yleisurheilu ry. 2021. Pohjois-Savon yleisurheiluseurojen nykytilaprojektin projektisuunnitelma.

Pohjois-Savon yleisurheilu ry. 2021. Toimintasuunnitelma vuodelle 2021.

<https://psy.sporttisaitti.com>

Pulkkinen, M. 2016. Palkattu työntekijä urheiluseurassa – kansalaistoiminnan voitto vai tappio?

Liikunnan yhteiskuntatieteiden Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteellinen tiedekunta. <https://jyx.jyu.fi>